

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

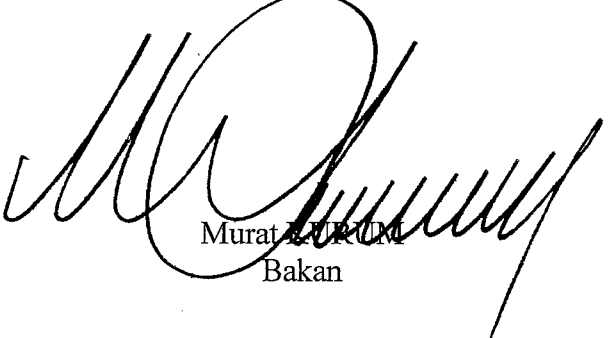
Sayı :30824082-610 / 78001
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

27 Mart 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat DEMİRER
Bakan

EK:

- Liste (1 Adet- 2 Sayfa)
- Cevap Yazısı (29 Adet, 72 Sayfa)

**HATAY MİLLETVEKİLİ
SAYIN SUZAN ŞAHİN'İN
TBMM 7/25250 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Sismik açıdan oldukça aktif olan Türkiye, sınırları içerisinde geçen Kuzey Anadolu Fay Hattı, Doğu Anadolu Fay Hattı ve Batı Anadolu Fay Hattı ile deprem kuşağında bulunuyor. Türkiye nüfusunun yüzde 60'a yakınının, faal olan ve zarar verebilen fay hatları üzerinde yerleşmiş olması ülkemizde deprem konusunda ciddi bir risk yaratmaktadır. Tarih boyu Anadolu ve Trakya bu anlamda yaşadığı büyük ve ciddi depremler sonucunda büyük can kaybı yaşamıştır.

Deprem kuşağında yer alan bir ülke olmamıza rağmen uzmanlar ve meslek odaları tarafından depreme ilişkin hazırlanan raporlarda da deprem kuşağında yer alan ülkemizde deprem gerçeği üzerinden hareket edilmediğine dikkat çekilmektedir. Özellikle deprem koşullarına uygun inşa edilmeyen binaların mevcudiyeti, deprem toplanma alanlarının yetersizliği, deprem toplanma alanların imara açılması, depreme yönelik önlemlerin yeteri kadar alınmaması dikkat çekilen önemli sorunlardır. Maliye eski Bakanı Mehmet Şimşek Ekim 2011 tarihinde *"Toplanan deprem vergileri sağlık, eğitim, duble yollar gibi 74 milyonun ihtiyacını karşılamak için kullanıldı."* demişti. Son günlerde Marmara Denizi'nde meydana gelen ve özellikle İstanbul gibi bir metropol şehri etkileyen depremler bu anlamda kamuoyunda ciddi endişelere neden olmuştur.

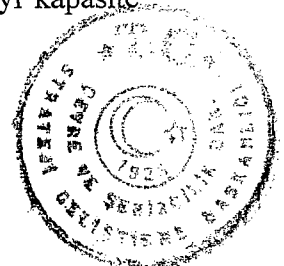
Doğu Anadolu Fayı, Bingöl'den başlayıp, Hatay'a kadar devam eden, Kuzey Anadolu Fay zonundan sonra en tehlikeli fay zonlarından biridir.

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Mühendislik Fakültesi, Jeofizik ve Jeoloji Mühendisliği Bölümleri tarafından hazırlanan dün Elazığ-Sivrice'de meydana gelen depremin Ön İnceleme Raporu'nda, son yüzyılda Doğu Anadolu fayı üzerinde meydana gelmiş deprem sayısı az olduğu ancak yüzyıldan fazla zamandır deprem olmayan bu zonda gerçekleşecek olası bir depremde yıkımın çok büyük olacağı belirtilmiştir. Uzman raporları, riskli illeri belirlemiş ve Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası'na göre kırmızı kuşakta yer alan ve sismik boşluk zonu illerinden olan Hatay, Kahramanmaraş ve Bingöl gibi risk taşıyan illerde gerekli denetim ve tedbirlerin şimdiden alınması gerekliliğini hatırlatmışlardır.

Her doğa olayı bir tehlikedir. Tehlikenin can kaybına yani afete dönüşmesi alınmayan önlemlerden kaynaklanmaktadır. Yapıları güvenli kılma ve önlem almak ise, anayasal bir görev olarak hükümetin sorumluluğundadır. Bu bilgiler ışığında;

1-Ülkemiz yaşanabilecek olası bir deprem için bakanlığınız tarafından alınan önlemler nelerdir? Acil durumlar için belirlediğiniz acil durum stratejiniz nedir?

2-1999 Marmara Depreminden sonra toplanma alanı olarak düzenlenmesine karar verilen 496 Geçici İskan Alanı ile deprem sonrası kullanılacak 562 Birinci Derecede Acil Ulaşım Yolunun durumu nedir? Kaç tane deprem toplanma alanı vardır? Olası bir depremde kaç kişi kullanılabilecek durumdadır? Bu toplanma alanlarının isimleri nelerdir ve kaç kişiyi kapasite edebilecek durumdadır?

3-İstanbul'da kaç adet deprem toplanma alanı amaç dışı kullanıma ve imara açılmıştır? Deprem toplanma alanlarının amacı dışında kullanıma ve imara açılmasının gerekçesi nedir? Amaç dışı kullanımının engellenmesine/durdurulmasına ilişkin bir çalışmanız var mıdır? Amaç dışı kullanıma açan yöneticiler, idareciler ve yetkililer hakkında bir işlem yapılacaktır mıdır?

4-Deprem toplanma alanlarının imara açılmasına yönelik plan değişiklikleri son 6 yıldır neden belediyeler üzerinden değil bakanlığınız üzerinden yapılmıştır? Hayati öneme haiz bu alanların AVM'ye dönüştürülmesine neden izin verilmiştir? Toplanma alanlarının imara açılmasını sağlayan bu plan değişikliklerini iptal etmeyi düşünüyor musunuz?

5-1999 Depreminden sonra kurulan ve Özel İletişim Vergisi adı altında alınan paralarla Deprem Fonunda biriken paranın miktarı nedir? Bu para bugüne kadar nerelere harcanmıştır? Deprem Fonunda biriken paranın ne kadarı depreme yönelik çalışmalarda kullanılmıştır? Maliye eski Bakanı Mehmet Şimşek'in dediği gibi deprem vergileri duble yollara mı harcanmıştır?

6-1. ve 2. derece deprem bölgesinde yer alan İstanbul ilimizde meydana gelen 26 Eylül 2019 tarihli depremde uzun saatlerce mobil ve sabit telefonlarda iletişim aksaklığı yaşanmıştır. 1., 2. Derece deprem kuşağında yer alan İstanbul ilimizde uzun süreli yaşanan bu kesintinin nedeni nedir? Bu hayati kesintilere devlet olarak müdahale olanağı var mıdır? Yok ise özel sektörün elinde olan mobil iletişim hizmetlerindeki bu hayati aksaklık göz önüne alındığında, kamuoyunun büyük kısmının karşı çıkmasına rağmen gerçekleşen, devlet kuruluşu olan Türk Telekom'un özelleşmesi sizce de bir hata değil midir?

7-İletişim altyapısı konusunda Avrupa'nın en iyi ülkelerinden birisi olma iddiası olan ülkemizde olası bir depremde iletişim cihazlarının kesilmemesi konusunda bir hazırlık var mıdır? Olası bir depremde baz istasyonlarının çökmesi halinde iletişimin sağlanması konusunda bir çalışma söz konusu mudur?

8-Elazığ depremi sonrası devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları, TV kanalları vb. aracılığıyla ne kadar bağış ve yardım toplanmıştır? Bu bağışların harcanacağı kalemler nedir?

9-Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası'na göre kırmızı kuşakta yer alan ve sismik boşluk zone illerinden olan Hatay, Kahramanmaraş ve Bingöl gibi risk taşıyan illerde gerekli denetim ve tedbirlerin şimdiden alınması konusunda çalışmalarınız nelerdir?

10-Toplanan bağış, yardım ve vergiler, uzmanların uyarıda bulunduğu sismik boşluklarda yer alan Hatay, Kahramanmaraş ve Bingöl gibi illerdeki yapıların zemin etüdü ölçümleri, sağlamlaştırma çalışmaları gibi tedbirler bazında kullanılacak mıdır? Kullanılacaksa bu tedbirler ve bütçeleri ne olacaktır?

CEVAPLAR:

Ülkemizde olası afet riski altındaki alanlar ve riskli yapıların bulunduğu arazilerde sağlıklı ve güvenli yaşam alanları oluşturmak gayesi ile yürütülen kentsel dönüşüm uygulamaları, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca "Riskli Alan", 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73 üncü maddesi uyarınca "Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı" ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca "Yenileme Alanı" olarak belirlenen alanlarda gerçekleştirilmekte olup, 5393 ve 5366

sayılı Kanun uyarınca kentsel dönüşüm kapsamına alınmasına yönelik talepler, ilgili mevzuatları gereği alan tespiti ve uygulama yapmaya yetkili büyükşehir belediyesince veya ilçe belediyelerince, 6306 sayılı Kanun uyarınca kentsel dönüşüm kapsamına alınmasına yönelik talepler ise ilgili idarenin talebi üzerine Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

6306 sayılı Kanun'u temel alan kentsel dönüşüm çalışmaları, afet odaklı yürütülen uygulamalar olup, bu amaç kapsamında gerçekleştirilen uygulamalardan biri de riskli alan ve riskli yapıların belirlenmesidir. Anılan Kanun'da Riskli Alan, "Zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan, Cumhurbaşkanı'nca kararlaştırılan alanı, Riskli Yapı ise; "riskli alan içinde veya dışında olup ekonomik ömrünü tamamlamış olan ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıdığı ilmî ve teknik verilere dayanılarak tespit edilen yapıyı" ifade etmektedir.

6306 sayılı Kanun kapsamında, alansal uygulama yapılmak suretiyle yapısal ve mekânsal dönüşümün sağlanmasının yanı sıra yapı malikleri tarafından riskli yapı tespiti yaptırmak suretiyle de yapısal olarak yeniden yapılanma süreci gerçekleştirilmektedir.

Afet riski nedeniyle can ve mal kayıplarının yaşanması muhtemel yapı ve alanların tespiti öncelikle ilgili İdarelerce yapılmakta ve ilan edilmek üzere Bakanlığımıza teklif edilmekte olup, Kanun'un İdare tanımında belediye, il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ya da ilçe belediyelerine atfederek doğrudan yerel yönetimlere uygulayıcı nitelikte yetki verilmiştir.

Dönüşüm uygulamalarının etkin bir şekilde yürütülebilmesini teminen bu Kanunun uygulanmasında özellikle yerel yönetimler yetkilendirilmiş ve bu süreçte aktif olarak rol almaları sağlanmıştır.

Diğer taraftan Bakanlığımız 2023 vizyonu kapsamında, kentsel dönüşüm uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümü, dönüşüm sürecinin iyileştirilmesi ile yerleşim ölçeğindeki kentsel dönüşümün bütüncül bir şekilde yönetilmesini sağlamak amacıyla yeni bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyaca binaen kentsel dönüşüme yeni bir çerçeve çizilerek dönüşüm hedefleri belirlenmiş olup, bu hedeflerin hayata geçirilmesi amacıyla dönüşüm uygulamalarını yönlendirecek olan "Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesinin Hazırlanmasına Yönelik İlke ve Esaslar" 19.02.2019 tarihinde Bakanlık Makamınca onaylanmıştır.

Bu tarihten itibaren yapılacak olan tüm Riskli Alan ve Rezerv Yapı Alanı tekliflerinin değerlendirilebilmesi için il/ilçe genelinde Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesi'nin hazırlanarak Bakanlığın uygun görüşünün alınmış olması ve teklif edilen alanın Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesinde önceliklendirilen alanlar arasından seçilmiş olması şartı aranmaktadır.

Hatay İli sınırları dâhilinde Antakya İlçesi, Emek ve Aksaray Mahallesi'nde yaklaşık 35 hektar, Payas İlçesi, Karbeyaz Mahallesi'nde yaklaşık 26.36 hektar, İskenderun İlçesi, Meydan ve Cumhuriyet Mahallesi'nde yaklaşık 17.60 hektar, Modernevler Mahallesi'nde yaklaşık 34.20 hektar ve Numune, Pınarbaşı, Esentepe Mahallesi'nde yaklaşık 26.80 hektar olmak üzere toplam 139.96 hektar büyüklüğe sahip alan 6306 sayılı Afet Riskli Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında "Riskli Alan" olarak ilan edilmiştir. Bunlara ilave olarak, Kırıkhan İlçesi, Alabeyli Mahallesi'nde yaklaşık 38.03 hektar, İskenderun İlçesi, Aşkarbeyli Mahallesi'nde yaklaşık 1.60 hektar ve Payas İlçesi, Karbeyaz Mahallesi'nde yaklaşık 13.06 hektar olmak üzere toplam 52.69 hektar büyüklüğe sahip alan, riskli alanlarda yürütülen dönüşüm uygulamaları kapsamında yeni yerleşim alanı olarak kullanılmak üzere "Rezerv

Yapı Alanı" olarak belirlenmiştir.

Bingöl ili genelinde; 295 adet yapı ve 856 adet bağımsız birimi kapsayan 15,1 hektarlık 1 adet alan 2017/9851 Bakanlar Kurulu Kararı ile Riskli Alan ilan edilmiştir.

Kahramanmaraş İli genelinde; 1332 adet yapı ve 2893 adet bağımsız birimi kapsayan 24 hektarlık alan 2013/4830 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile; 29,80 hektarlık alan 2013/4252 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Riskli Alan ilan edilmiştir.

Hatay, Bingöl ve Kahramanmaraş illeri genelinde 16.794 adet bağımsız bölümü içeren toplam 5.400 adet yapı "Riskli Yapı" olarak tespit edilmiş ve bu yapılardan, 14.261 adet bağımsız bölüm içeren toplam 4.823 adet riskli yapının yıkımı gerçekleştirilmiştir. Ülke genelinde ise 641.454 adet bağımsız bölüm içeren toplam 198.826 adet yapı için maliklerince "riskli yapı tespiti" yaptırılmış olup, bunlardan 526.237 adet bağımsız bölüm içeren toplam 168.128 adet riskli yapının yıkımı gerçekleştirilmiş olup, zikredilen illerde 6306 sayılı Kanun kapsamında kentsel dönüşüm faaliyetleri devam etmektedir.

